

іноземних мов. Це пояснюється рядом переваг тестового методу, а саме — об'єктивністю оцінки, простотою оброблення результатів тесту та можливістю стандартизації процедури тестування.

Значення тестування важко переоцінити, оскільки воно сприяє виробленню практичних навичок та умінь, необхідних для свідомого використання мовних засобів, а також навичок логічного мислення та активізації розумової діяльності. Завдяки тестуванню змінюється мотивація, з'являється індивідуально-особистісний підхід. Як наслідок, сама концепція оцінки якості освіти починає зазнавати помітних змін, охоплюючи всю систему освіти в цілому.

Навчання починається з вхідного тестування, супроводжується поточним контролем з допомогою завдань у тестовій формі і закінчується об'єктивним тестуванням навчальних досягнень. Крім того, тести дозволяють налагодити самоконтроль — корисну для навчання і гуманну форму контролю знань, а також організувати рейтинг — ефективний засіб підвищення навчальної мотивації. Виділяють, такі види тестування: навчальне, контрольне, тематичне, діагностичне тестування. Порівняно з іншими класичними формами контролю та закріплення знань студентів (усне чи письмове опитування, диктанти, перекази, творчі роботи тощо) тестування має багато переваг. Зокрема, це стандартність завдань, відсутність суб'єктивності з боку викладача під час оцінювання знань студентів, можливість за короткий проміжок часу охопити великий обсяг лексичного та граматичного матеріалу. Така форма контролю може використовуватись не тільки для перевірки засвоєння поточного матеріалу, але й в кінці семестру чи навчального року. Тестування допомагає викладачеві виявити, як студенти засвоїли окремі теми з дисципліни, а також перевірити рівень їхніх знань з предмету на час завершення курсу. Труднощі у засвоєнні студентами різних аспектів тем викладач може з'ясувати при систематичному тестуванні. Це допоможе скоригувати методику викладання матеріалу, зосередитись на найпроблемніших темах. Отже, тестування дозволяє закріпити пройдений матеріал; розширити активний словниковий запас; розвинути навичку правильного поєднання слів та граматичного оформлення словосполучень, що особливо актуально при вивченні іноземної мови; зменшити кількість мовних помилок; сформувати цілісне уявлення про функціонування словосполучень у мові тощо. Таким чином, системне застосування тестового контролю сприяє підвищенню комунікативної компетенції та мотивації навчальної аудиторії.

Існують певні правила щодо проведення тестування. По-перше, тести повинні складатися з урахуванням фахової специфіки вищого навчального закладу, в якому вивчають мовну дисципліну. По-друге, для якісної перевірки знань студентів треба використовувати різноманітні типи тестових завдань, підготовлені з урахуванням рівня складності матеріалу, наприклад, тести множинного вибору (вибір з кількох варіантів); тести альтернативного вибору (вибір із двох варіантів); тести на встановлення відповідностей; тести на визначення дійсності чи хибності тверджень; тести на порівняння або зіставлення; тести на закінчення фрази; тести на вилучення зайвого пункту тощо. Такі тести складаються на матеріалі конкретної теми для перевірки рівня сформованості певних навичок або вмінь. Зазначимо, що, чим вище змістовне розмаїття тестових завдань, тим нижча надійність результату тестування. Йдеться про те, що тест, спрямований на перевірку засвоєння конкретної теми, завжди буде більш надійним, ніж тест, спрямований на перевірку всього розділу, оскільки він охоплює велику кількість матеріалу. При цьому доцільно виявити в тестах дуже складні та занадто легкі завдання, щоб замінити їх більш прийнятними. Складність тесту визначається при співвідношенні правильних та неправильних відповідей на тестові питання. Залучення до складу тестів таких завдань, які всі студенти виконують правильно або ж, навпаки, неправильно, різко знижує надійність результату тестування в цілому. Найбільшу практичну цінність мають питання, на які правильно відповідають 45–80 % студентів. Для визначення ступеню засвоєння матеріалу завдань користуються такою методикою: підраховують відсоток студентів, які виконали завдання, і якщо завдання правильно виконали менше 15 % студентів, то вони вважаються складними. Якщо 85 % студентів виконали завдання правильно, вони вважаються легкими.

Під час складання тестів необхідно дотримуватись певної методики: тестові завдання повинні бути короткими, чіткими, зрозумілими, бажано в стверджувальній формі; при формулюванні завдань неприпустимі двозначні тлумачення; правильні відповіді (якщо такі є у тесті) повинні розподілятися неупорядковано; відповідь на кожне питання не повинна залежати від відповідей на інші питання; повинна бути відповідність питань тестів змісту поточного навчального матеріалу; можливість вгадати правильну відповідь повинна бути мінімальною (неправильні відповіді повинні формулюватись максимально достовірно); неприпустимо давати хибну інформацію

в тесті тощо. Підкреслимо, що перераховані вище форми тестового контролю не повинні повністю замінювати традиційні форми опитування, а, швидше, органічно доповнювати традиційний контроль, оскільки тестування також має певні недоліки, серед яких доцільно виокремити такі: відсутність творчих завдань; стандартизація знань; елемент випадковості у вирішенні тестів; фрагментарність знань тощо. Отже, тестування не є універсальним методом навчання і формою контролю, хоча допомагає викладачам ефективно організувати систематичний, багатоступеневий оцінювальний процес і забезпечити таким шляхом умови для підвищення якості контролю та засвоєння матеріалу в цілому.

Треба зазначити, що тестування виконує досить широкий ряд функцій, а саме: діагностичну, оціночну, навчальну, розвивальну, мотиваційну, виховну, організаційну, інформаційну тощо. Серед багатьох функцій виокремимо діагностичну, оскільки під час тестового контролю вона дає можливість оцінити якість знань, умінь та навичок студентів, диференціювати їх за рівнем підготовки. У викладача при цьому з'являється можливість виявити індивідуальні труднощі та скоригувати свою освітню діяльність. Не менш важлива оціночна функція, оскільки вона забезпечує кількісні показники навчальних досягнень при проведенні проміжного або підсумкового контролю. Навчальна функція реалізується у тестуванні для виявлення прогалин у знаннях, їх закріплення, набуття уміння працювати з тестами. Тестування допомагає реалізувати розвивальну функцію, якщо у студентів є потреба у самовдосконаленні та існує бажання покращити свої результати. Загалом переважання навчальної та розвивальної функцій тестового контролю відбувається за умов відповідності тестових завдань рівню підготовленості студентів. Організаційна функція виявляється у зміні викладачем структури навчального процесу з опорою на тестові методи. Виховна функція тестів пов'язана з підвищенням навчальної мотивації, формуванням відповідальності за результати навчання. При цьому основними показниками якості тестування є валідність (від англ. *valid* — придатний), надійність, диференційна здатність, ефективність, об'єктивність, системність використання в освітній практиці. Зрозуміло, що тестування не відображає повну картину засвоєння навчального матеріалу. Наприклад, засобами тестування неможливо визначити уміння студентів чітко та логічно висловлювати свої думки, підтверджувати свою відповідь прикладами, виявляти знання фактів тощо. Це означає, що тестування повинно обов'язково поєднуватись

з іншими традиційними формами та методами перевірки, тоді результати тестування будуть максимально точними.

Варто зазначити, що тестування тісно пов'язане з удосконаленням систем контролю та створенням умов для більш тісної співпраці студентів та педагогів в освітньому процесі. Адже результати тестового контролю дають можливість оцінити не тільки здібності і ступінь старанності студента, а й уміння викладача правильно вибудувати програму навчання, використовуючи прийоми індивідуалізації навчання, доступно викласти її тощо.

Перевірка знань студентів належить до найбільш складних питань методики навчання. Педагогічний досвід показав, що в поєднанні з іншими видами перевірки, використання тестових завдань є досить ефективним інструментом, що стимулює підготовку студентів до кожного заняття і підвищує мотивацію до предмета, що вивчається. Ми можемо виокремити ряд переваг тестування. До них належать: можливість здійснення контролю за роботою кожного студента; можливість проведення систематичного тестового контролю на всіх етапах процесу навчання; здатність охопити всі розділи навчальної програми; об'єктивність тестового контролю; можливість проведення традиційного та комп'ютеризованого тестування; єдині вимоги до всіх студентів; висока надійність тестового контролю; висока валідність тестового контролю, заснована на залученні всіх дидактичних одиниць програми навчання в завдання тестів.

Інтеграційні процеси, які стають все активнішими на сучасному етапі, свідчать про те, що оцінка якості освіти стає дедалі важливішою. Контроль, оцінка і навчання розглядаються як складники єдиного освітнього процесу, відбувається посилення зв'язку контролю з навчанням. Систематичне проведення тестового контролю під час занять у вищих навчальних закладах дає можливість поступово сформувати конкурентоспроможних фахівців на сучасному ринку праці, готових застосовувати накопичений багаж знань у подальшому професійному житті.

Література

1. *Банкевич Л. В.* Тестирование лексики иностранного языка : Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности «Иностранные языки» / Л. В. Банкевич. — М. : Высшая школа, 1981.
2. *Коккота В. А.* Лингводидактическое тестирование / В. А. Коккота. — М., Высшая школа, 1989.

3. Фоломкина С. К. Тестирование при обучении иностранному языку / С. К. Фоломкина // Иностр. языки в школе.— 1986.— № 2.
4. Харламова Н. С. Использование тестовых заданий в зарубежной методике / Н. С. Харламова // Современное направление в зарубежной методике преподавания иностранных языков : Сб. науч. трудов.— М., 1989.
5. Alderson J. C. Judgement in language testing // A new decade of language testing research. Selected papers from the 1990 language research colloquium.— Virginia, 1993.
6. Bachman L. F. Fundamental considerations in language testing.— Oxford : Oxford University Press, 1990.
7. Heaton J. B. Classroom Testing.— London, Longman, 1990.
8. Madsen H. S. Techniques in Testing. Oxford University Press, 1983.